Mike en Loes Bisschops

Met de CAMPER door ZUID-NOORWEGEN

Zes weken rijden & genieten

Uitzicht over de Nordfjord bij Utvik

CamperRoutes

Kustroute Bergroute Landelijkeroute Stedenroute

BEROEMDE PASROUTE

DE TROLLSTIGEN

Deze stoere trol op zijn trollbike staat bij de ingang van Trollstigen Camping. ‘s Morgens in alle vroegte komen de eerste auto’s, campers, motorrijders en fietsers langs om de 11 haarspeldbochten te ronden en 700 hoogtemeters met een gemiddelde stijging van 8% te overwinnen.
Hoewel de Noorse toeristenbond adviseert om de weg van boven naar beneden te rijden - je hebt dan voorrang op het tegemoetkomende verkeer - zien we ook veel stoere stijgers in campers. De weg is smal, met passeerplaatsen tussen de bochten. Die bochten zelf zijn vaak ruim genoeg gebouwd om bussen en of andere campers te passeren, maar lukt dat niet, dan moet de klimmer achteruit rijden om de daler ruimte te geven. Dus weet waar je aan begint!
Op YouTube staan heel veel films van enthousiaste camperaars, die de Trollstigen hebben ‘gedaan’. Het is de moeite waard om die voor vertrek goed te bekijken, zodat je eventueel kunt beslissen om je route te verleggen...

Uitzichtpunt boven aan de Trollstigen

EEN NIET TE MISSEN HOOGTEPUNT

DE PREIKESTOLEN

Ben je 'in de buurt' en sta je stevig in je schoenen? Is je conditie goed genoeg om 2 tot 3 uur omhoog te klimmen over een rotsachtig pad? Dan kunnen we geen excuus verzinnen waarom je de Preikestolen niet in je reisbestemming zou opnemen.
Wij stonden in 2009 op het plateau 604 meter boven de Lysefjord, na een klim van zeker 3 uur. Onvergetelijk! Tijdens de klim overwonnen we zo'n 500 hoogtemeters, soms op een makkelijk pad, maar af en toe over stevige rotsblokken die wel iets van onze kuit- en bovenbeenspieren vergden. Maar uiteindelijk stonden we bovenop de rots en liepen (of kropen) we naar de rand, om van het fantastische uitzicht over de Lysefjord te genieten.
In 2009 was het qua drukte nog te doen. Tegenwoordig moet je vroeg opstaan om niet in een enorme kolonne omhoog en omlaag te lopen. Kijk maar eens op de video op *preikestolen365.com*

HOE KOM JE ER?

Volg vanaf Jorpeland of Tau (ligt eraan van welke kan je komt) de borden Preikestolen en rijd via de Preikestolenvegen naar een van de parkeerplaatsen. P2 Moslimyrå, of de parking bij Basecamp en Hytte. Die laatste ligt het dichtst bij het begin van de wandelroute, maar is ook het eerste vol.
Kosten ca. € 22 (niet overnachten).
Camping Preikestolen, prijs NOK 350 (€30).
GPS: 58.999347, 6.092058

NOG EEN ENKELE TIP:

Draag geen slippers of hoge hakken. Neem een trui mee en een regenjack.
Hiernaast enkele foto's uit ons album van 2009! Heb je er ook op gestaan? Stuur dan een foto voor ons weblog! Veel plezier!
(info@camperroutes.nl)

**Boven links: van onderaf gezien is de Preikestolen gewoon een smalle rechte uitstulping van de rotsen
Rechts: kijk, daar stonden we in 2009!**

Geniet van het uitzicht over de Hardangervidda onderweg naar Haukeligrend over de E134

Wil je na het bezoek nog even de benen strekken, dan kan je het pad langs de kerk volgen en in de richting van het meer lopen. Vlak voor de energiecentrale sla je rechtsaf en volg je een weggetje dat uiteindelijk uitkomt aan de achterkant van Camping Seim. Zoek je informatie voor meer uitdagende wandelingen in het omringende berggebied? Ga dan naar de 'Touristinform' achter op het parkeerterrein bij de Coop-Prix, langs de weg naar de staafkerk.

2. Zuidelijke Hardangervidda

Wil je wat langer in dit gebied blijven dan zijn er mogelijkheden genoeg om de omgeving te verkennen en eventueel langere of korte wandelingen te maken. Neem bijvoorbeeld de goed berijdbare weg Fv134 naar Haukeligrend. Je rijdt dan langs de zuidkant van de magnifieke Hardangervidda, waar tal van kortere en langere wandelroutes doorheen lopen.

GOEDE WANDELGIDSEN

Een goede gids om al in Nederland aan te schaffen is bijvoorbeeld de Outdoor Wanderführer Hardangervidda van Conrad Stein Verlag. Wandelingen in meer gebieden vind je in de Wandelgids Zuid-Noorwegen van Kompass. De Hardangervidda is met 8.000 km² het grootste Nationale Park van Noorwegen. In het westen liggen de hoogste toppen en het noordelijke deel kent de beste infrastructuur om te wandelen: gemarkeerde paden en hutten. In het zuiden is de Gaustatoppen een geliefd doel. Deze berg steekt hoog boven het omliggende landschap uit en kan vanaf een grote parkeerplaats over een goed wandelpad worden 'beklommen'. Tussen de Gaustatoppen en Røldal ligt een mooi bezoekerscentrum langs de Fv134, met veel informatie over de Hardangervidda. De totale afstand tussen Røldal en Gaustatoppen is ruim 185 km, dus te veel voor een ééndaags uitstapje heen en terug…

Suggestie: volg de Fv134 naar Haukeligrend en de Fv37 naar Gaustatoppen en ga terug via Heddal (Fv134, grootste staafkerk van Noorwegen), Morgedal en Åmot. Deze mooie omweg kost je 2 tot 3 dagen en voert je deels door Telemarken.

3 Camping Seim, Røldal

Seimsvegen 33, 5760, Røldal

GPS	59.830179, 6.810618 59°49'48.6"N 6°48'38.2"E
WEBSITE:	seimcamp.no
EMAIL:	seim@seimcamp.no

Een topplek in een weids zonnig dal. Je mag zelf je plek uitkiezen en later aanmelden bij de receptie.
Sanitair aan de krappe kant, maar ja, de meeste camperaars gebruiken hun eigen sanitair.
Stortplaats chemisch toilet en grijs water.
Bakker levert verse broodjes. Meer met strand- je op loopafstand. Prijs NOK 410 (ca. €35) met elektra is schappelijk voor het gebodene.

Blijf aan de reling staan voor een gratis koude douche van deze imposante waterval, de Låtefossen

LANGS DE MACHTIGE LÅTEFOSSEN NAAR ODDA

Vanuit Røldal rijden we terug over de E314 richting Odda. Eerst moeten we een keurig verlichte tunnel door die als een halve krakeling tegen de berg op kronkelt. Als we weer in het daglicht terug zijn, komen we al snel langs de afslag naar Røldal skicenter. Gezien de hoeveelheid sneeuw die in de omgeving ligt zouden we (begin juni) misschien nog wel kunnen skiën in dit gebied. We rijden toch maar door en worden al snel verrast door een dichte nevel die in de verte boven de weg hangt. We weten wat er gaat komen: een van de meest imposante watervallen, de Låtefossen. Door de hoeveelheid sneeuw in de bergen en de hoge temperatuur van de afgelopen dagen moet deze waterval nu wel op z'n allerwoests zijn. Een grote rots splitst de watermassa onderaan de berg in twee dikke bulderende stromen. Blijf je pal voor die rots op de weg staan, dan kan je gratis een heerlijke koude douche nemen…
Er zijn enkele parkeerplaatsen, maar daar is zo weinig ruimte voor beschikbaar dat de weg hier in een staat van permanente chaos verkeert. Maar niemand die daar mee zit. De foto- en filmcamera's zijn nu het belangrijkst!

Het kleine stroompje langs de weg verandert na de waterval in een bredere snelstromende rivier, die doorloopt tot kort voor Odda, waar hij in de Sandvinvatnet stroomt en van daaruit in de Sørfjord (Zuidfjord).

INDUSTRIE EN TOERISME

Eenmaal in Odda parkeren we de camper tijdelijk op de camperplaats aan de haven op de kop van de Sørfjord. Voordat we het stadje gaan verkennen, lopen we linksom langs de fjord naar de Eitrheimsvegen, waar op de hoek in een opvallend rood houten gebouw de Tourist Information zit. Daar draait alles om de grote attractie van dit gebied: de Trolltunga. Dat is een soort springplank zo'n 800 meter boven het landschap, die een magische aantrekkingskracht heeft op sportieve jongelui. Daar een selfie maken, terwijl je op de rand staat is het ultieme doel van een vakantie in dit gebied.
Daar moet je wel wat voor over hebben: 8 tot 10 uur lopen heen en terug.

NAAR DE GLETSJERS

Iets minder extreem is een wandeltocht naar de Buarbreen, een uitloper van de grote Folgefonna gletsjer. Iedereen met een goede conditie kan deze wandeltocht maken, maar er zitten wel moeilijke klau-

De barre tijden van oorlogszuchtige Vikingen zijn voorbij. In Avaldsnes is iedereen goed gehumeurd!

Elk jaar in de tweede week van juni, wordt in Avaldsnes op het eiland Karmøy een groot Vikingfestival gehouden. Het is het grootste Vikingevenement in het westelijke kustgebied van Noorwegen.
Ongeveer 200 Vikingen uit vele landen treden op voor een groot publiek, dat vooral uit gezinnen met kinderen bestaat. Er wordt geweven, gesmeed en natuurlijk gevochten, met zwaarden en hamers. Toch is de sfeer er zeer vriendelijk. De barre tijden van oorlogen en veroveringen zijn hier wel voorbij! Zeer aanbevolen voor een amusante dag of middag.

historiskeavaldsnes.no/vikingfestivalen

Zie ook pag. 204-205

DE FLÅMSBANA

STEILSTE SPOORLIJN VAN DE WERELD

De Flåmsbana is ongeveer 20 km lang en stijgt van 2 meter in Flåm naar 866 meter hoogte in Myrdal. Daarmee is het de steilste spoorlijnen ter wereld voor gewone treinen. De aanleg was een huzarenstuk en duurde van 1923 tot 1942, maar door de Tweede Wereldoorlog kwamen de eerste rijtuigen met locomotief pas in 1947 beschikbaar. Een deel van het traject werd dwars door de bergen heen aangelegd. Daardoor bestaat bijna een kwart van het tracé uit tunnels, maar liefst 20 stuks. Vanwege het hoogteverschil kent de spoorlijn een groot aantal bochten, die een doorsnee hebben van minimaal 130 meter. Het effect daarvan is niet mals: in die bochten maken de wielen een snerpend lawaai dat je trommelvliezen bijna doet scheuren... Oordopjes meenemen! Het doet wel wat afbreuk aan het plezier van de tocht.

De rit omhoog duurt ongeveer een uur. Kort voor het einde wordt er gepauzeerd bij de grote waterval Kjosfossen. Daar wordt een nogal bombastische show opgevoerd door drie dames in lange rode jurken.
Het eindstation is Myrdal. Je komt aan op het station waar ook de trein tussen Oslo en Bergen stopt. Een weinig bezienswaardig station. En er is geen tijd om de omgeving te verkennen, want je moet binnen 10 minuten de trein weer in voor de terugweg. Een optie is om een enkele reis omhoog te boeken en terug te lopen, een afdaling van ongeveer 800 meter door een oogstrelend landschap. Wie de power in de benen heeft om dit doen, moet dit zeker overwegen!
Tot slot: de rit wordt gereden met modern materieel. Locomotieven voor en achter zorgen voor trekkracht en veiligheid. Bovendien hebben de vijf wagonsecties hun eigen veiligheids- en noodremsystemen.
Op de banken kan je prima zitten, maar weinig passagiers doen dat. De meesten staan continu bij het schuifraampje om het landschap rondom te fotograferen.
De prijs van een retour is niet gering: we betaalden ca. €65 p.p. Dat is veel voor een attractie die achteraf misschien wat tegenvalt. Maar ja, als je het niet doet, mis je een van de belangrijkste attracties van Noorwegen en weet je niet wat je mist…

De trein uit Flåm kronkelt langs de bergwanden omhoog naar Myrdal (*Foto Visit Norway).*
Je rijdt door een fantastisch landschap met vele watervallen. Kort voor Myrdal stopt de trein voor een 'performance' van danseressen in lange rode jurken bij de daverende waterval Kjosfossen

10 Flåm Camping

Nedre Brekkevegen 12, 5743 Flåm

GPS:	60.863052, 7.109757 60°51'47.0"N 7°06'35.1"E
WEBSITE:	flaam-camping.no
E-MAIL:	camping@flaam-camping.no
OPEN:	eind April tot half januari

Deze camping ligt prachtig op een terras in het dal van de Aurlandsfjord. Op loopafstand van de opstapplaats van de Flåmbaan en het bezoekerscentrum aan de cruisehaven.
Alles wat je verwacht van een topcamping is aanwezig en in prima staat. Daar hangt wel een flink prijskaartje aan, NOK 500 (ca. €42 per nacht), maar wat verwacht je van een goede camping op een toeristische toplocatie?

Aan de overkant van de fjord, op
GPS: 60.872108, 7.144158
ligt een niet officiële camperplaats langs de E16, Strandavegen. Als gratis alternatief in de buurt van Flåm is dit voor een enkele camper wellicht interessant.
Geen voorzieningen, maar wel een prachtig uitzicht over de fjord, met zicht op de cruisehaven en mogelijk passerende cruiseschepen. Iets geluidsoverlast van de weg, maar 's avonds valt dat erg mee.
Ca. 2 km verderop is nog een parkeerplaats direct aan het water..

TWEE POPULAIRE WANDELINGEN:
BEITOSTOLEN EN BESSEGGEN

We hebben nog ruim 100 km te gaan naar Lillehammer, zelfs iets meer als we een bezoek aan Hamar meerekenen.
Voor wandelliefhebbers hebben we echter een speciale tip. Langs de Fv51 naar het noorden liggen twee heel mooie wandelgebieden: Beitostolen en Besseggen. Vrienden hebben daar een paar dagen gewandeld en waren erg enthousiast. Op deze pagina's staat een korte impressie van hun wandelingen. Zij verbleven in hutten en hotels, maar voor de camper zijn er zeker vrije plekken te vinden.

Op de foto hieronder zie je de markante top van de Bithorn (1608 meter hoog). Onderin bij het meer ligt Bygdin Høfjellshotel, bereikbaar via weg FV51. Vanaf de parkeerplaats kan je de Bithorn beklimmen, of een mooie wandeling maken, o.a. langs de Raufjorden.

BESSEGGEN: DE MOOISTE?
Het is de meest bekende en volgens sommigen ook de mooiste wandeling van Noorwegen. Overdreven? Misschien wel een beetje. Maar bijzonder is deze wandelroute aan de zuidkant van Jotunheimen National Park wel degelijk. Onze vrienden Mariëtte en Wilfried vonden het zwaar, maar zeer de moeite waard. Vanaf de parkeerplaats bij Gjendesheim namen ze de boot naar Memurubu, waarna ze de volledige tocht over de Besseggen liepen. Gezien de lengte van de tour, 15 km met 1200 meter hoogteverschil, zo'n 6,5 tot 8 uur lopen, is het verstandig om de weerberichten goed te volgen. Als je in dit ruige terrein wordt overvallen door regen of sneeuw, moet je echt goed voorbereid zijn.
Een wandelgids is voor dit soort wandelingen onontbeerlijk. Een goede wandelgids is die van Rother Verlag, Jotunheimen, Rondane en Dovrefjell, verkrijgbaar bij gespecialiseerde boekwinkels.

Foto's en info van:
Mariëtte Sidler en Wilfried Horck
Zie ook pag. 116-119

VERDER EILANDHOPPEN NAAR ÅLESUND

OVER DE 'ATLANTIC ROAD'

We gaan nu van het meest noordelijke punt op de route terug naar huis. Maar...we hebben nog een paar eilanden, bergen en steden te gaan.
Eerst de Atlantic Road, de Atlanterhavsvegen. Deze weg én de bruggen zijn gebouwd op eilandjes waar nauwelijks iemand woont. De ruim 8 kilometer lengte van deze wonderweg vliegen voorbij als je niet oplet. Prima als je haast hebt om de veerboot van Molde naar Vestnes te halen op weg naar Ålesund. Maar zonde als je daardoor niet merkt dat je op een van de beroemdste stukken weg ter wereld rijdt. Vooral als de wind aanwakkert tot kracht 8 of 9 wordt de rit onvergetelijk!

ZIEN EN DOEN

ATLANTERHAVSVEGEN

- **De mooiste kustroute ter wereld**

ÅLESUND

- **Aangename stad met Art Nouveau gebouwen**
- **Mooie binnenhaven en interessante musea**

ETAPPE IN 'T KORT

Kristiansund, Camping Atlanten
> Fv64 Atlanterhavstunnel
> Fv64 Kårvåg, begin Atlantic Road
> Fv64 Storseisundbrug op
GPS: 63.017018, 7.355971
> Fv64 Vevang op GPS: 62.999929, 7.285890 links afslaan, Fv64 volgen tot Molde
> Veerboot naar Vestnes op
GPS: 62.737008, 7.169470
> Ålesund, Volsdalen Camping, GPS: 62.469900, 6.198574
> Ålesund, CP Hjelsetgården GPS: 62.476599, 6.159502

Totale afstand: 155 km in 3 dagen, plus een veerbootovertocht van Molde naar Vestnes

**Links: het aantal campers op de Atlantic Road neemt hand over hand toe.
Onder: de luxe cruiseschepen van de Hurtigruten varen dagelijks tussen de kuststeden van Noorwegen. Hier het vertrek bij avond vanuit Ålesund**

Wandelen in het bijzondere kustlandschap bij de Atlanterhavsvegen

De weg die wij moeten volgen naar de Atlanterhavsvegen begint met een 5,8 kilometer lange tunnel naar het eiland Averøy, dicht bij camping Atlanten. De Atlanterhavstunnelen is eind 2009 geopend en was toen een van de diepst gelegen tunnels van Noorwegen: op het diepste punt zo'n 250 meter onder de zeespiegel. Wat je daarvan merkt? Weinig, afgezien van een behoorlijke steile helling bij het in- en uitrijden, ongeveer 10%. Na de Ryfylketunnel bij Stavanger (pag. 41) kijken we daar niet meer van op.
Op Averøy zitten we meteen midden in het bijzondere kustlandschap. Misschien aardig om direct na de tunnel de grote parkeerplaats op te rijden en wat in de omgeving te wandelen. De combinatie van rotsen en zee, met bergen links in de achtergrond, is buitengewoon fotogeniek, vooral als de zon laag over het water schijnt.

8,5 KM RIJDEN OP DIJKEN EN BRUGGEN

Bij Kårvåg ligt het beginpunt van de 'Atlantic Road'. Links en rechts zee en onder ons een smalle strook weg. En af en toe een brug. Tot die ene brug, waar we natuurlijk bijzonder naar uitkijken, omdat hij op alle plaatjes van de kustweg staat afgebeeld: de steil op- en aflopende Storseisundet Brua.

Dit is de meest gefotografeerde brug van Noorwegen: de Storseisundet Brua (zie ook pag. 106)

Over parkeermogelijkheden hebben we langs deze route niet te klagen. Zelfs bij druk verkeer is er overal voldoende ruimte om uit te stappen en uitgebreid te fotograferen. Of een korte wandeling te maken.